

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України
«Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»
щодо передачі з державної у комунальну власність нерухомого майна
державних вугледобувних, вуглепереробних підприємств та державних
підприємств з видобування та переробки уранових руд,
що перебувають у процесі ліквідації»
(далі – проєкт Закону)**

1. Мета

Метою розробки проєкту Закону є забезпечення можливості передачі з державної у комунальну власність об'єктів нерухомого майна державних вугледобувних, вуглепереробних підприємств та державних підприємств з видобування та переробки уранових руд, що перебувають у процесі ліквідації.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

У контексті реалізації державної політики з трансформації вугільних регіонів, зокрема політики справедливої трансформації (just transition), ліквідація збиткових підприємств супроводжується вивільненням значних обсягів нерухомого майна, розташованого на території територіальних громад і має потенціал для подальшого використання в соціальній, економічній та інфраструктурній сферах.

В умовах реформування гірничодобувної галузі та ліквідації збиткових державних підприємств значна кількість об'єктів нерухомого майна фактично залишається без належного утримання, управління та ефективного використання. Унаслідок цього таке майно перебуває у занедбаному стані або не використовується за цільовим призначенням, створює ризики для безпеки населення та навколишнього природного середовища, не генерує економічної чи соціальної користі, а також потребує додаткових витрат державного бюджету на його утримання за відсутності належного суб'єкта управління.

Водночас, органи місцевого самоврядування є найбільш заінтересованими у залученні таких об'єктів до господарського обігу, оскільки вони безпосередньо несуть відповідальність за розвиток відповідних територій, створення нових робочих місць, відновлення інфраструктури, а також підвищення рівня та якості життя населення.

Разом із тим статтею 7 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» визначено вичерпний перелік об'єктів державної власності, що безоплатно передаються у комунальну або спільну власність територіальних громад. При цьому, до переліку не включено нерухоме майно державних вугледобувних, вуглепереробних та державних підприємств з видобування та переробки уранових руд, що перебувають у процесі ліквідації. Відсутність відповідного правового врегулювання створює правову невизначеність та ускладнює здійснення належного та ефективного управління таким майном.

UB
Міністерство енергетики України
№КМ/1.1-8-20584 від 23.09.2026
КЕП: МОСКАЛЕНКО В. В. 23.09.2026 18:59
6FA97849F1B2570D04000000F529030095B80A00
Сертифікат дійсний з 20.01.2026 16:13 до 20.01.2027 16:13

Таким чином, проєкт Закону є необхідним кроком для забезпечення комплексного підходу до трансформації регіонів, підвищення ефективності управління державним майном і створення умов для сталого соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Передача об'єктів з державної у комунальну власність здійснюватиметься за рішенням Кабінету Міністрів України з дотриманням усіх нормативно-правових процедур.

На сьогодні потенційними підприємствами, нерухоме майно яких може бути об'єктами передачі з державної у комунальну власність є ДП «Шахта № 9 «Нововолинська», ПрАТ «Шахта «Надія» та Смолінська шахта ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат».

На балансі зазначених підприємств обліковується 162 об'єктів нерухомості (будівель) залишковою балансовою вартістю 8 278,3 тис. гривень.

Передача об'єктів нерухомості органам місцевого самоврядування сприятиме економії бюджетних коштів, передбачених на реалізацію заходів з фізичної ліквідації зазначених підприємств.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом Закону пропонується внесення змін до статей 7 та 7¹ Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності».

Зокрема, передбачається доповнити перелік об'єктів, що передаються з державної у комунальну власність на безоплатній основі, новою категорією, а саме – нерухомим майном державних вугледобувних та вуглепереробних підприємств, щодо яких Кабінетом Міністрів України прийнято рішення про ліквідацію, а також нерухоме майно державних підприємств з видобування та переробки уранових руд, що перебувають у процесі ліквідації.

Проєктом Закону визначається, що передача такого майна здійснюється для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних (самоврядних) та делегованих повноважень.

Також пропонується привести у відповідність статтю 7¹ з урахуванням внесення змін до статті 7.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»;

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту Закону не потребуватиме додаткових витрат із державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не потребує проведення публічних консультацій, відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті Закону відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

порушують принципи забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

можуть містити ризики щодо вчинення корупційних правопорушень; містять ознаки дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття Закону забезпечить:

позитивний вплив на соціально-економічний розвиток територіальних громад, на території яких розташоване нерухоме майно підприємств, що перебувають у процесі ліквідації;

підвищення ефективності використання зазначеного майна, залучення якого до господарського обігу сприятиме розвитку місцевої інфраструктури, створенню нових робочих місць, а також покращенню безпекової та екологічної ситуації на відповідних територіях;

належне утримання та управління таким майном, зменшення навантаження на державний бюджет у частині витрат на його утримання, а також сприятиме зміцненню фінансової спроможності територіальних громад;

позитивний вплив на процес трансформації регіонів та реалізацію державної регіональної політики.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Зменшення навантаження на Державний бюджет України

Органи місцевого самоврядування	Позитивний	Розвиток відповідних територій, створення нових робочих місць, відновлення інфраструктури та підвищення якості життя населення
---------------------------------	------------	--

**Заступник Міністра
енергетики України**

Валентина МОСКАЛЕНКО

«__» _____ 2026 р.